

האם קדרה יש לה דין כלי שמלאכתו לאיסור

כתב המשנה ברורה בשם הרשב"א, שכלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר הולכים אחר הרוב, וכתב המשנה ברורה שאם יש שימוש תמידי להיתר אפילו שהוא מיעוט, בודאי זה כלי שמלאכתו להיתר, וכונת הרשב"א לומר, שאם רוב מלאכתו לאיסור, היינו שעומד בעיקר לאיסור, ולפעמים באקראי משתמשים בו להיתר הוי כלי שמלאכתו לאיסור. לפי זה כתב המשנה ברורה, שקדרה דינה ככלי שמלאכתו לאיסור, כיון שעומדת לבשל בה, ואף על פי שלפעמים משתמשים בה להיתר, אבל עיקר שימושה הוא לאיסור. אבל בחיי אדם ובקצות השולחן כתבו שכל זה היה בימי הרשב"א, שלא היו מאכסנים דברי מאכל בקדרה, אבל בזמנינו שמאכסנים דברי מאכל בקדרה, הרי היא ככלי שמלאכתו להיתר.

אבל בשבט הלוי ובעוד פוסקים כתבו שזה היה בזמן החיי אדם, שלא היו כלי אכסנה מפלסטיק וכדו' וכלים חד פעמיים, אבל בזמנינו איכסון מאכל הוא בכלי פלסטיק, ועיקר תשמיש של קדירה הוא לבישול, לכן בזמנינו קדרה הוא כלי שמלאכתו לאיסור, ואף על פי שהרבה פעמים מאכסנים שאריות מאכל בקדרה, מכל מקום, עיקר תשמיש הקדרה הוא לבישול, ולא מצוי שישתמשו בקדרה לאיכסון מאכל שלא התבשל בה, לכן קדרה יש לה דין של כלי שמלאכתו לאיסור, כמו כן כיסוי הקדרה יש לו דין כדין הקדרה.

כך הדין בכל סוגי קדירות בישול ומחבתות ותבניות אפיה בין רב פעמיים ובין חד פעמיים, ומיחמי מים וסמווארים למיניהן (בין רגילים ובין חשמליים).

קדרה שנשאר בה מאכל

וכל זה בקדרה שאין בה מאכל, אבל קדרה שבישלו בה לפני שבת ויש בה מאכל מותר לטלטלה, כיון שהיא עומדת לשימוש המאכל שהוא דבר היתר. וכל זה דוקא אם בבית השמשות בכניסת השבת היה בה מאכל, אבל אם בבית השמשות לא היה בה מאכל, יתכן שיש לה דין כלי שמלאכתו לאיסור אפילו שמכניס בה בשבת מאכל, שכיון שהוקצה בבית השמשות הוקצה לכל השבת, ויבואר דין זה להלן. ומכל מקום אם חוזר ומניח בשבת אוכל שפיר דמי.

לפי זה מי שעושה קידוש בבית הכנסת ומביא קדרה גדולה של קוגל, אם נשאר בכלי קוגל מותר לטלטלה לביתו, אבל אם לא נשאר בה קוגל אסור לטלטלה לביתו, כיון שרק לצורך גופו ומקומו מותר לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור, ולא מפני חשש הפסד כלי, כמבואר לעיל. לכן יש להזהר להשאיר קצת קוגל בסיר, ובדיעבד אם לא השאיר, יכול להניח בשבת קוגל בקדרה ולטלטלה, כיון שבבית השמשות לא הוקצה, אבל אם הקדרה בבית הכנסת ואין זה כבוד להניחה שם, מותר לטלטלה לביתו משום גרף של רעי כדלהלן.

וזה שמותר לטלטל כשיש שארית מאכל הוא דוקא שארית מאכל חשובה שבני אדם רגילים לקחת לאכול, ולא סתם שארית מאכל שאין לה חשיבות.

וכתב במשנה ברורה, שכאשר נשארה קדרה במטבח ומאוס עליו, מותר לטלטלה משום גרף של רעי. אבל בשבט הלוי כתב שאין זה כלל בזמנינו, שבזמניהם היו עושים קדרות מחרס, והיו מאוסים כאשר היו במטבח, אבל בזמנינו אין מיאוס בקדרה שהיא במטבח, לכן יש להזהר שלא לטלטל קדרה רק אם באמת מאוס עליו, או לצורך גופו או שצריך את מקום הקדרה, וכאשר מגביה לצורך מקומה יכול כבר לטלטלה לכל מקום שירצה.